**Uitspraak Geschillencommissie Financiële Dienstverlening nr. 2022-0653**

(prof. mr. M.L. Hendrikse, voorzitter, mr. M.C.M. van Dijk, mr. J.L.M. Luiten, leden en mr. S. Brugts, secretaris)

| | |
|---|---|
| Klacht ontvangen op | 2 december 2021 |
| Ingediend door | De consument |
| Tegen | Coöperatieve Rabobank U.A., gevestigd te Amsterdam, verder te noemen de bank |
| Datum uitspraak | 1 augustus 2022 |
| Aard uitspraak | Bindend advies |
| Uitkomst | Vordering gedeeltelijk toegewezen |
| Bijlage | Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving |

## Samenvatting

Registratie persoonsgegevens. In verband met betrokkenheid van de consument bij fraude met haar betaalrekening heeft de bank haar persoonsgegevens voor de duur van acht jaren geregistreerd in enerzijds de Gebeurtenissenadministratie en het Intern Verwijzingsregister (IVR) en anderzijds het Incidentenregister en het Extern Verwijzingsregister (EVR). Daarnaast heeft de bank de bancaire relatie tussen partijen beëindigd. De consument vordert primair verwijdering van haar persoonsgegevens uit de interne en de externe registers en subsidiair verkorting van de duur van deze registraties. De commissie is van oordeel dat voor opname van de persoonsgegevens van de consument in alle registers voldoende grond aanwezig is. De bank mag deze registraties handhaven. Een verkorting van de duur van de registraties in de externe registers naar zes jaren is naar het oordeel van de commissie proportioneel. Dat moet de bank aanpassen.

## 1. Procedure

1.1 De commissie beslist volgens haar reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat hierbij om: 1) het klachtformulier van de consument; 2) de aanvullende stukken van de consument van 3 december 2021; 3) het verweerschrift van de bank; 4) de brief van de advocaat van de consument van 14 juni 2022 en 5) de brief van de advocaat van de bank van 15 juni 2022.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een mondelinge behandeling op 18 maart 2022. Op de hoorzitting is de consument in persoon verschenen, bijgestaan door de heer mr. drs. A.M. Engelen, advocaat. Namens de bank is op de hoorzitting verschenen [naam 1], bijgestaan door de heer mr. F.J. Laagland, advocaat.

1.3 De consument en de bank hebben gekozen voor een bindend advies. De uitspraak is daardoor bindend. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

## 2. Het geschil

*Wat is er gebeurd?*

2.1 De consument hield bij de bank een betaalrekening (hierna: de betaalrekening) met bijbehorende betaalpas (hierna: betaalpas 1) en pincode en een spaarrekening (hierna: de spaarrekening) aan. De consument maakte gebruik van internetbankieren en van de *Rabo App* van de bank, die op haar mobiele telefoon was geïnstalleerd. Deze mobiele telefoon (hierna: mobiele telefoon 1) heeft de consument op 20 november 2020 aan de betaalrekening gekoppeld.

2.2 Op 3 februari 2021 is een andere mobiele telefoon (hierna: mobiele telefoon 2) aan de betaalrekening gekoppeld.

2.3 Op 3 februari 2021 heeft de consument telefonisch contact gehad met de bank en gemeld dat zij slachtoffer is geworden van 'tikkie-fraude'. Daarna heeft de bank de betaalrekening en betaalpas 1 geblokkeerd en mobiele telefoon 1 en mobiele telefoon 2 van de betaalrekening verwijderd. De bank heeft vervolgens een nieuwe betaalpas (hierna: betaalpas 2) met pincode aan de consument verstuurd.

2.4 Op 9 februari 2021 heeft de consument telefonisch contact gehad met de bank, waarna de bank de blokkade op de betaalrekening heeft opgeheven. Daarna is mobiele telefoon 1 aan de betaalrekening gekoppeld. Hierbij is gebruik gemaakt van betaalpas 2 en de nieuwe pincode.

2.5 Op 10 februari 2021 zijn bedragen van € 5.150,- en € 2.190,- overgeboekt van de spaarrekening naar de betaalrekening. Vervolgens zijn van de betaalrekening bedragen van € 5.000,- en € 2.490,- overgeboekt naar *Bitpanda*, een handelsplatform voor cryptovaluta-uitwisseling, grondstoffen- en effectenhandel.

2.6 Op 10 februari 2021 heeft de consument telefonisch contact gehad met de bank en gemeld dat er bedragen van haar spaarrekening waren overgeboekt naar de betaalrekening en vervolgens naar *Bitpanda*. Daarna heeft de bank betaalpas 2 geblokkeerd. De bank heeft vervolgens een nieuwe betaalpas (hierna: betaalpas 3) met pincode aan de consument verstuurd.

2.7 Op 16 februari 2021 heeft de consument bij de politie aangifte gedaan van fraude met betaalproducten. In het proces-verbaal van aangifte staat:

> *"(…) Ik had een advertentie op marktplaats gezet om mijn oude paardrijlaarzen te verkopen, hier mocht op geboden worden.*

*Op dinsdag 02 februari 2021, om 13.58 uur ontving ik een berichtje via WhatsApp vanaf het telefoonnummer* [telefoonnummer] *van iemand die zich* "[voornaam en achternaam]" *noemde. Hij had interesse in de laarzen en vroeg wat ik ervoor wilde hebben, we zijn toen met de prijs van 50 euro overeen gekomen inclusief verzendkosten.*
*Hij zei als hij mijn rekeningnummer zou ontvangen dat hij het over zou maken en even later ontving ik een betaallink via WhatsApp. (…) Ik heb toen mijn rekeningnummer* [IBAN betaalrekening] *doorgegeven. Vervolgens heb ik op de link geklikt en moest toen gebruik maken van mijn Raboscanner en een code scannen, net zoals je normaal moet doen. (…)*
*Toen ik ging kijken op mijn rekeningoverzicht zag ik ineens dat mijn saldo in de min stond en dat er een nieuwe rekening geopend was, ook heeft degene een ander toestel aan mijn account gekoppeld. Ik heb toen in paniek de Rabobank gebeld en zij hebben direct alles geblokkeerd en het toestel verwijderd. (…)*
*Toen ik een paar dagen later wilde gaan tanken, en vervolgens wilde betalen lukte dit niet, ik had onvoldoende saldo. (…) Toen ik op mijn rekeningoverzicht keek zag ik dat al mijn spaargeld, waar ik heel hard voor gewerkt heb, was afgeschreven. (…)*
*Op het transactieoverzicht is te zien dat er op 10 februari 2021 2 grote bedragen van mijn spaar naar mijn lopende rekening zijn geschreven, en deze zijn vervolgens afgeschreven. De bedragen zijn overgemaakt naar een Rabobank "tussen" rekeningnummer welke op naam van stichting "Stichting Betaalkantoor Heidelpay" staat en daarbij de naam "bitpanda". Dit is een bedrijf waar je bitcoins kunt kopen, meer is mij niet bekend. (…)"*

2.8 Op 23 februari 2021 is van de betaalrekening van een klant van ING Bank N.V. (hierna: ING) een bedrag van € 2.000,- naar de betaalrekening overgeboekt. Diezelfde dag is dat bedrag van de betaalrekening € 2.000,- overgeboekt naar *Bitpanda*.

2.9 Op 24 februari 2021 zijn van de betaalrekening van een klant van ING bedragen van twee keer € 2.000,- naar de betaalrekening overgeboekt. Diezelfde dag zijn deze bedragen van de betaalrekening overgeboekt naar *Bitpanda*.

2.10 De bank heeft bij de politie tegen de consument aangifte gedaan van medeplichtigheid aan oplichting.

2.11 Op 2 maart 2021 heeft de consument aan de bank een e-mail gestuurd. Hierin staat:

*"(…) Ik heb geen enkel idee wat er allemaal op mijn rekening is gebeurd, ook weet ik niet hoe de bedragen (3x 2000) op mijn rekening zijn bijgeschreven en vervolgens direct zijn afgeschreven naar Bitpanda.*
*Zoals jullie weten ben ik een tijd geleden 'gehackt' doordat ik op een 'namaak' betaalverzoek gedrukt heb die niet van een echte betaalverzoek te onderscheiden is. (…) Mijn denkbeeld is: de dader achter de 'nep website' heeft gewoon toegang tot al mijn gegevens, dus ook mijn rekeningnummer. Het liefst heb ik dat de Rabobank mijn rekeningnummer vernietigd en mij een nieuw rekening opent met een ander IBAN. Dat vind ik de beste oplossing. Ook ben ik al mijn geld (inclusief spaargeld) kwijtgeraakt. Nu zit ik in grote problemen en kan mijn rekeningen niet betalen. (…)*
*Na onderzoek te hebben gedaan, is het niet mogelijk om bij bitpanda een aankoop te doen, zonder dat je geverifieerd bent. Ik had mijn Paspoort doorgestuurd via whatsapp om de koper vertrouwen te geven, dus ik denk dat ik daardoor nu in de problemen zit en de dader van alles met mijn gegevens nu kan. Ik ga v/d week aangifte doen bij de politie en het zelfde verhaal uitleggen. (…)"*

2.12 Op 19 mei 2021 is van de betaalrekening van een klant van ING € 600,- naar de betaalrekening overgeboekt. Deze overboeking is in detectie geraakt bij de bank, waarna de bank het bedrag heeft veiliggesteld.

2.13 Op 21 mei 2021 heeft de bank aan de consument een e-mail gestuurd. Hierin staat:

*"(…) Vanmiddag hebben wij elkaar telefonisch gesproken. (…)*

***Melding mogelijke fraude***
*Wij hebben een melding ontvangen van betrokkenheid van uw rekening bij fraude. Op uw rekening is een bedrag van EUR 600,00 bijgeschreven. Deze transactie is frauduleus (het geld is 'digitaal' gestolen bij de tegenpartij). (…)*

***Gemotiveerde verklaring***
*U gaf aan dat dit bedrag een lening was die u van een vriend kreeg. U had een lening nodig omdat u onvoldoende geld ter beschikking heeft. Deze vriend had u aangeboden om een bedrag naar u over te maken. Wij vragen u om een uitgebreide schriftelijke verklaring en verzoeken u om deze binnen één week naar ons te sturen, dus uiterlijk 28-05-2021. (…)"*

2.14 Op 22 mei 2022 heeft de consument aan de bank een e-mail gestuurd. Hierin staat:

*"(…) 600€???? Daar weet ik helemaal niks van af.. ik was aan het werk en een jongen nodigde me uit voor een drankje. (…) Deze namen komen me ook daarom helemaal niet bekend en heb ik dit ook niet gezien. (…) Daarom zeg ik nogmaals ik heb geen idee wie deze personen zijn en waarom er 600 euro op mijn bank over word gemaakt. (…)"*

2.15 Op 1 juli 2021 heeft de bank aan de consument een brief gestuurd. Hierin staat:

*"(…) Rabobank heeft uw gegevens opgenomen in haar Incidentenregister, het bijbehorend Extern Verwijzingsregister alsmede het Intern Verwijzingsregister.*

***Reden van opname***
*Reden van opname is uw betrokkenheid bij de frauduleuze overboekingen van 3x 2.000,00 euro en 1x 600,00 euro over de periode van 23-02-2021 tot en met 19-05- 2021 ten gunste van uw rekening* [IBAN betaalrekening]. *Hiervan is aangifte gedaan bij de politie. (…)*

***Gevolgen van registratie***
*De registratie is voor de duur van maximaal 8 jaar en eindigt op 10-02-2029. Dit kan langer worden als er tussentijds andere incidenten plaatsvinden. (…)"*

2.16 Op 12 juli 2021 heeft de bank aan de consument een brief gestuurd. Hierin staat:

*"(…) Rabobank zal de bancaire relatie met u beëindigen. In deze brief leest u hoe wij tot dit besluit zijn gekomen.*

***Opzegging***
*Onlangs hebben wij u per brief geïnformeerd dat wij uw gegevens hebben opgenomen in het Verwijzingsregister. (…) Op basis hiervan heeft de bank vastgesteld dat er sprake is van niet-integer gedrag. Wij wensen daarom onze relatie met u niet te continueren.*
*Uw bankrekening zijn reeds per 21 juni 2021 beëindigd. (…)"*

2.17 Op 30 september 2021 heeft de advocaat van de consument aan de bank een brief gestuurd en – kort samengevat – bezwaar gemaakt tegen de registraties van haar persoonsgegevens in het Incidentenregister, het Extern Verwijzingsregister (hierna: EVR) en het Intern Verwijzingsregister (hierna: IVR). In de brief staat:

*"(…) In februari 2021 is cliënte slachtoffer geworden van 'tikkie-fraude' via Marktplaats.*

*De fraudeur heeft vrijwel direct na de 'tikkie-fraude' via WhatsApp contact opgenomen met cliënte. De fraudeur wist te vertellen waar cliënte, haar ouders en haar broertje wonen en waar haar broertje naar school toe gaat. Cliënte voelde zich erg geïntimideerd en bedreigd. Zij kreeg vervolgens allemaal opdrachten, die zij moest uitvoeren voor de fraudeur. Doordat zij zwaar onder druk werd gezet en bedreigd heeft zij alle opdrachten die zij van de fraudeur kreeg uitgevoerd. (…)*
*Onder druk en bedreiging heeft cliënte al haar persoonsgegevens gegeven aan de fraudeur. De fraudeur zat en kon ook in haar Rabobankapp. Cliënte heeft echter wel – onder druk en bedreiging – zelf alle betalingen uitgevoerd.*

*De fraudeur heeft daarnaast cliënte gedwongen om (valse) aangifte te doen en een melding te maken van fraude bij u, zodat cliënte mogelijk het geld terug zou kunnen krijgen. U zou de fraudeur – volgens de fraudeur – toch niet kunnen achterhalen, omdat alles vanuit het IP-adres van cliënte werd verricht. Cliënte was en is zo bang voor de fraudeur, waardoor zij alles deed wat hij zei. (…)*

*Ik verzoek u dan ook, namens cliënte primair om alle registraties door te halen, dan wel alle externe registraties door te halen. Cliënte heeft geen schuld en is zelf slachtoffer.*

*Gelet op alle bijzondere omstandigheden van het geval is het redelijk om op z'n minst de registratie te verkorten, bijvoorbeeld naar slechts twee jaar. (…)"*

2.18 Op 15 november 2021 heeft de bank het bezwaar van de consument schriftelijk afgewezen.

2.19 Verdere uitwisseling van standpunten tussen partijen heeft niet geleid tot een oplossing van de klacht van de consument, waarna deze haar klacht bij Kifid heeft ingediend.

*De klacht en vordering van de consument*

2.20 De consument vordert primair dat de bank haar persoonsgegevens uit het Incidentenregister, het EVR en het IVR verwijdert en subsidiair verkorting van de duur van deze registraties.

2.21 De consument heeft het standpunt ingenomen dat de registraties van haar persoonsgegevens in het IVR, het Incidentenregister en het EVR onterecht zijn en dat de duur van deze registraties niet proportioneel is. Daarvoor heeft zij de volgende argumenten aangevoerd:

- Het Openbaar Ministerie is niet overgegaan tot vervolging van de consument wegens onvoldoende bewijs. Dat blijkt uit een brief van 24 september 2021 van het Arrondissementsparket Oost-Brabant.
- De consument is zwaar onder druk gezet en bedreigd. Zij was zo bang dat zij alle opdrachten van de oplichter heeft uitgevoerd. De consument heeft nooit de intentie gehad om andere personen te benadelen of op te lichten. Zij heeft puur uit angst gehandeld.
- Omdat de consument volledig in paniek was door de bedreigingen en doordat zij onder druk was gezet, heeft zij aanvankelijk een andere verklaring afgelegd. Nadien heeft zij haar fout ingezien en volledige openheid gegeven.
- De consument heeft erg veel spijt van haar handelen.
- De consument wordt onevenredig zwaar in haar belangen geschaad en de registraties beperken haar op verschillende manieren in haar mogelijkheden om financiële relaties aan te gaan of een hypotheek te verkrijgen. Ook kan zij geen lening aanvragen om bijvoorbeeld een auto te kopen. De consument heeft haar (grote) fout ingezien, echter wordt zij wel erg zwaar gestraft. De consument is en blijft immers zelf ook slachtoffer. Zij is ook al haar spaargeld kwijt door de oplichter. De consument staat voor acht jaren geregistreerd. Dit is disproportioneel.

*Het verweer van de bank*

2.22 De bank heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

## 3. De beoordeling

*Waar gaat deze zaak over?*

3.1 De commissie zal eerst beoordelen of de bank de persoonsgegevens van de consument mocht registreren in het Incidentenregister en het EVR. In het bevestigende geval zal de commissie daarna beoordelen of de bank de duur van deze registraties moet verkorten. Daarna zal de commissie beoordelen of de bank de persoonsgegevens van de consument mocht registreren in het IVR en de Gebeurtenissenadministratie, waaraan het IVR gekoppeld is. Ook zal de commissie, als die registraties rechtmatig zijn, beoordelen of de bank de duur van die registraties dient te verkorten.

*Wat is het juridisch kader voor registratie van persoonsgegevens in het EVR en het Incidentenregister?*

3.2 De commissie stelt voorop dat de registratie van persoonsgegevens in – met name – het EVR en het Incidentenregister voor de consument verstrekkende consequenties kan hebben. Alle deelnemende financiële instellingen kunnen immers door raadpleging van het EVR vaststellen dat er sprake is van opname in het Incidentenregister van (een) andere deelnemer(s). Het gevolg daarvan kan zijn dat niet alleen de bank maar ook de andere deelnemende financiële instellingen hun (financiële) diensten aan de consument zullen weigeren of deze slechts zullen aanbieden tegen hogere tarieven. Tegen deze achtergrond is de commissie van oordeel dat hoge eisen moeten worden gesteld aan de grond(en) van de bank voor opname van de persoonsgegevens van de consument in de genoemde registers.[1]

3.3 Ten tijde van de registraties van de persoonsgegevens van de consument (10 februari 2021) waren het Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen 2013 (hierna: PIFI), de Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: AVG) en de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (hierna: UAVG) van kracht. De opname van persoonsgegevens in het EVR en het Incidentenregister is slechts gerechtvaardigd, indien de registraties in overeenstemming zijn met het PIFI, de AVG en de UAVG.

3.4 Artikel 5.2.1 aanhef en onder a en b van het PIFI bepaalt onder welke voorwaarden persoonsgegevens mogen worden opgenomen in het EVR. Het moet gaan om gedragingen van de betrokkene die een bedreiging vormden, vormen of kunnen vormen voor de (financiële) belangen van een financiële instelling, alsmede voor de continuïteit en integriteit van de financiële sector. De *strafrechtelijke* aard van de te verwerken persoonsgegevens brengt mee dat deze gegevens in voldoende mate moeten vaststaan. Het moet gaan om zodanig concrete feiten en omstandigheden dat zij een als strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring in de zin van artikel 350 van het Wetboek van Strafvordering (hierna: Sv) kunnen dragen. Een strafrechtelijke veroordeling is niet vereist, maar anderzijds is de enkele verdenking van betrokkenheid bij een strafbaar feit in de zin van een vermoeden van schuld, zoals dat kan blijken uit een aangifte, niet voldoende. Als maatstaf heeft te gelden of de vastgestelde gedragingen een 'zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld' opleveren, in die zin dat de te verwerken strafrechtelijke persoonsgegevens in voldoende mate moeten vaststaan.[2]

[1] Zie Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 26 januari 2016, ECLI:NL:GHARL:2016:494, en Geschillencommissie Kifid nrs. 2017-717 en 2018-377.
[2] Zie Hoge Raad 29 mei 2009, ECLI:NL:HR:2009:BH4720, en Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 7 november 2014, ECLI:NL:GHARL:2014:8710.

*Mocht de bank de persoonsgegevens van de consument registreren in het EVR?*

3.5 Tussen partijen is niet in geschil dat de overboekingen naar de betaalrekening van een bedrag van € 2.000,- op 23 februari 2021, van twee bedragen van € 2.000,- op 24 februari 2021 en een bedrag van € 600,- op 19 mei 2021 (hierna: de overboekingen) afkomstig waren van fraude. Ter discussie staat daarentegen wel of de door de bank gestelde feiten een 'zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld' van de consument aan die fraude opleveren in die zin dat in voldoende mate vaststaat dat de consument hierbij betrokken was. Het is aan de bank om dit te bewijzen.

3.6 De bank heeft zich op het standpunt gesteld dat er in de onderhavige kwestie sprake is van zodanige feiten en omstandigheden dat deze een als strafbaar feit te kwalificeren bewezenverklaring in de zin van artikel 350 Sv kunnen dragen, zijnde (schuld)witwassen als bedoeld in artikel 420quater van het Wetboek van Strafrecht (hierna: Sr). Volgens de bank heeft de consument dat in haar verklaringen ook erkend. Deze feiten en omstandigheden wijzen volgens de bank op het handelen als een zogenoemde 'geldezel', ook wel 'money mule' genoemd. Gelet daarop is volgens de bank een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van schuld aangetoond en heeft de bank de registratie in het EVR rechtmatig verricht.

3.7 Tegenover het standpunt van de bank heeft de consument het standpunt ingenomen dat het Openbaar Ministerie in het kader van de aangifte die de bank tegen haar had gedaan wegens medeplichtigheid aan oplichting, heeft besloten de consument daarvoor niet verder te vervolgen omdat er onvoldoende bewijs was. Daarnaast heeft de consument aangevoerd dat zij slachtoffer is geworden van 'tikkie-fraude' via *Marktplaats* en dat zij hiervan op 16 februari 2021 aangifte bij de politie heeft gedaan. Zie hetgeen hierover onder 2.7 is opgenomen. In de brief van 30 september 2021 van de advocaat van de consument, hiervoor opgenomen onder 2.17, staat in dit verband dat de persoon waarvan zij stelt slachtoffer te zijn geworden (hierna: de oplichter) de consument zwaar onder druk heeft gezet en heeft bedreigd. Onder die druk en bedreiging heeft de consument al haar persoonsgegevens aan de oplichter gegeven, zo staat in die brief. De consument heeft echter wel – onder druk en bedreiging – zelf alle betalingen uitgevoerd, zo schrijft de advocaat. Ook staat in de brief van de advocaat dat de oplichter de consument heeft gedwongen om een valse aangifte te doen, zodat de consument mogelijk haar spaargeld terug zou kunnen krijgen. Ter zitting heeft de consument toegelicht dat zij, nadat zij op de betaallink had geklikt, nog meer gegevens heeft ingevoerd en dat zij toen waarschijnlijk haar pincode heeft afgegeven. Ook heeft zij tijdens de zitting verklaard dat zij haar paspoort aan de oplichter, die zij toen '[gefingeerde voornaam]' noemde, heeft toegestuurd en dat zij niet besefte wat zij aan het doen was. Verder heeft de consument ter zitting verklaard dat zij in juli 2021 nogmaals aangifte heeft gedaan tegen de oplichter. De commissie heeft de consument de gelegenheid geboden om na de hoorzitting dit proces-verbaal van aangifte in het geding te brengen.

3.8 De consument heeft daarop geen (ander) proces-verbaal van aangifte tegen de oplichter, maar een proces-verbaal van verhoor van zichzelf als verdachte van medeplichtigheid aan oplichting van 27 juli 2021 overgelegd. De commissie heeft de bank de gelegenheid geboden om hierop te reageren, wat de bank heeft gedaan.

3.9 De commissie is alles overziend van oordeel dat de bank ten tijde van de registraties de conclusie heeft mogen trekken dat de consument als 'money mule' heeft gefungeerd en dat zij in de fraude heeft geparticipeerd, althans de fraude mogelijk heeft gemaakt. Voor de commissie is in voldoende mate komen vast te staan dat de consument de betaalrekening aan de oplichter ter beschikking heeft gesteld, zodat de frauduleus verkregen gelden op de betaalrekening zouden kunnen worden bijgeschreven en beschikbaar zouden komen voor de oplichter. Voor dit oordeel is het volgende redengevend. Vaststaat dat de consument onmiddellijk heeft beschikt over de drie bedragen van € 2.000,- die op 23 en 24 februari 2021 op de betaalrekening zijn bijgeschreven door deze bedragen telkens dezelfde dag over te maken naar *Bitpanda*. De advocaat van de consument heeft dat vermeld in zijn brief van 30 september 2021 en de consument heeft dat ter zitting bevestigd. In het proces-verbaal van 27 juli 2021 van verhoor van de consument als verdachte van medeplichtigheid aan oplichting, dat de consument na de hoorzitting in het geding heeft gebracht, staat bovendien het volgende: *"(…) V: Wil je nog iets toevoegen aan je verklaring? A: Hij beloofde mij telkens om geld terug te geven. Op de N26-rekening is een bedrag van 600 a 700 overgemaakt. Ik interpreteerde dat dit een deel van mijn 8000 euro was. Hij zei dat ik dit moest pinnen en dat dit voor mij was. (…)"*

3.10 De hiervoor genoemde feiten en omstandigheden – het beschikbaar zijn van de betaalrekening voor de oplichter, het beschikken over de bedragen van de overboekingen en het krijgen van een vergoeding door de houder van de betaalrekening voor het ter beschikking stellen van de betaalrekening, het afleggen van wisselende verklaringen door de consument – passen allemaal bij het handelen van iemand die als 'money mule' ('geldezel') fungeert.[3]

3.11 Hetgeen de consument hier tegenin heeft gebracht, maakt het voorgaande oordeel niet anders. De stelling van de consument dat de oplichter haar heeft bedreigd en onder druk heeft gezet, heeft zij naar het oordeel van de commissie niet voldoende aannemelijk gemaakt. Het proces-verbaal van 27 juli 2021 van verhoor van de consument als verdachte van medeplichtigheid aan oplichting, dat de advocaat van de consument na de hoorzitting heeft ingebracht, vormt geen enkel begin van onderbouwing van deze stelling. Deze stelling wordt uitsluitend gedragen door de verklaringen van de consument zelf, hetgeen onvoldoende is om tot de vaststelling te komen dat de oplichter haar onder druk heeft gezet.

[3] Zie ook Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 9 november 2017, ECLI:NL:GHARL:2017:10752, en Rechtbank Midden-Nederland 27 september 2019, ECLI:NL:RBMNE:2019:4490.

3.12 Al deze feiten en gedragingen in onderlinge samenhang beschouwd, brengen de commissie dan ook tot het oordeel dat de bank ten tijde van de registratie van de persoonsgegevens van de consument de conclusie heeft mogen trekken dat sprake was van 'schuldwitwassen'. Dit heeft zich geuit in betrokkenheid van de consument bij de fraude door als 'money mule' te fungeren. Naar het oordeel van de commissie had de consument redelijkerwijs moeten vermoeden dat de overboekingen uit misdrijf afkomstig waren en kan haar handelen als 'schuldwitwassen' als bedoeld in artikel 420quater Sr worden aangemerkt. De consument heeft in dit verband gesteld dat haar strafzaak is geseponeerd. De feiten die het Openbaar Ministerie heeft gewogen gaan echter om een *ander* strafbaar feit, namelijk medeplichtigheid aan oplichting. Het was dát strafbare feit waarvan het Openbaar Ministerie heeft geoordeeld dat er onvoldoende bewijs aanwezig was om tot een veroordeling te komen. Gelet op het voorgaande is naar het oordeel van de commissie in voldoende mate komen vast te staan dat de gedragingen van de consument voldeden aan de hiervoor onder 3.4 genoemde maatstaf.

*Was de registratie in het EVR proportioneel?*

3.13 Volgens artikel 5.2.1 aanhef en onder c van het PIFI moet ook het 'proportionaliteitsbeginsel' in acht worden genomen. Het proportionaliteitsbeginsel houdt in dat het belang van de financiële sector bij registratie moet worden afgewogen tegen de nadelige gevolgen van de registratie voor de consument. Ook mag de duur van de registratie, die in casu acht jaren is, niet disproportioneel zijn.[4] De betrokkene die verwijdering van een registratie of verkorting van de duur van een registratie wenst, zal moeten aanvoeren op grond waarvan hij disproportioneel wordt geraakt in zijn belangen en waarom zijn belang prevaleert boven dat van de bank.

3.14 In dat verband heeft de consument aangevoerd dat zij erg veel spijt heeft van haar daden. Verder heeft de consument betoogd dat zij door de registraties onevenredig in haar belangen wordt geschaad omdat deze haar beperken in haar mogelijkheden om financiële relaties aan te gaan of een hypothecaire geldlening of een lening voor het kopen van een auto te verkrijgen. Zie hetgeen hiervoor onder 2.20 is opgenomen.

3.15 Daartegenover heeft de bank het standpunt ingenomen dat haar belang dient te prevaleren boven het belang van de consument. Ook heeft de bank aangevoerd dat het aan de consument is om aan te tonen dat zij daadwerkelijk een zwaarwegend belang heeft bij verwijdering van de registraties. Volgens de bank heeft de consument dat niet aannemelijk gemaakt. Dat de consument daadwerkelijk problemen ondervindt van de registraties heeft zij niet aangetoond. Naar het oordeel van de bank is niet gebleken dat de consument een concreet belang heeft bij verwijdering van haar persoons-gegevens.

[4] Zie Geschillencommissie Kifid nr. 2016-302 onder 4.9.

Daarom acht de bank de registratie voor de duur van acht jaren proportioneel. De bank acht het bovendien van belang dat andere financiële instellingen worden gewaarschuwd voor het handelen van de consument.

3.16 De commissie is van oordeel dat bij afweging van de wederzijdse belangen van partijen het belang van de bank dient te prevaleren. De bank mocht de gegevens daarom opnemen in het EVR. In de argumenten die de consument heeft aangedragen ziet de commissie geen aanleiding de registratieduur te verkorten, omdat deze onvoldoende zijn onderbouwd. Bovendien heeft de consument de mogelijkheid om onder het *Convenant inzake een Pakket Primaire Betaaldiensten ('Convenant Basisbankrekening')* een basisbankrekening te openen. Als de consument in dit verband nadere gegevens verschaft, zou dit voor de bank tot een nieuwe en meer volledige belangenafweging aanleiding kunnen geven. Mocht de consument tegen concrete problemen aanlopen, dan kan zij de bank vragen een nieuwe belangenafweging te maken.[5]

3.17 Wel ziet de commissie gelet op de mate van verwijtbaarheid van het handelen van de consument aanleiding om de duur van de registratie in het EVR te verkorten. Hiervoor heeft de commissie vastgesteld dat het handelen van de consument moet worden aangemerkt als 'schuldwitwassen' als bedoeld in artikel 420quater Sr. De commissie kwalificeert dit als minder laakbaar dan een (in strafrechtelijke zin) opzetdelict.[6] Gelet hierop acht de commissie een registratieduur van zes jaren proportioneel.

*Mocht de bank de persoonsgegevens van de consument registreren in het Incidentenregister?*

3.18 Gelet op het bovenstaande dient ook de registratie van de persoonsgegevens van de consument in het Incidentenregister te worden gehandhaafd. Het EVR is gekoppeld aan het Incidentenregister.[7] Dit brengt mee dat zolang registratie in het EVR terecht en proportioneel is, de gegevens ook in het Incidentenregister blijven staan. De commissie ziet geen aanleiding voor een langere duur van de registratie in het Incidentenregister dan in het EVR. Dat betekent dat ook de registratie in het Incidentenregister na zes jaren moet worden verwijderd.

*Mocht de bank de persoonsgegevens van de consument registreren in het IVR en de Gebeurtenissenadministratie?*

3.19 Vervolgens is de vraag aan de orde of de bank de persoonsgegevens van de consument mocht registreren in het IVR. Het IVR is aan de Gebeurtenissenadministratie gekoppeld. Deze registers vormen het interne waarschuwingssysteem van de bank en de groep financiële ondernemingen waarvan de bank deel uitmaakt.

[5] Zie ook Hoge Raad 9 september 2011, ECLI:NL:HR:2011:BQ8097, onder 3.3.
[6] Zie ook Geschillencommissie Kifid nrs. 2021-0636 en 2022-0335.
[7] Artikel 5.1.1 van het PIFI.

De Gebeurtenissenadministratie is een register van (persoons)gegevens, die daarin zijn verwerkt omdat zij van belang zijn voor de veiligheid en integriteit van de financiële instelling en om die reden 'speciale aandacht' behoeven. De Gebeurtenissen-administratie wordt beheerd en is in te zien door de afdeling Veiligheidszaken van de bank. In het IVR kunnen de verwijzingsgegevens van de betrokkene worden opgenomen zodat de eigen organisatie opmerkzaam wordt gemaakt op de persoon die was betrokken bij een 'gebeurtenis'. Opname van gegevens in het IVR betekent dat de gegevens ook in de Gebeurtenissenadministratie zijn opgenomen. De commissie gaat er daarom vanuit dat met de vordering tot verwijdering van de persoonsgegevens van de consument uit het IVR ook is bedoeld de verwijdering van zijn persoonsgegevens uit de Gebeurtenissenadministratie. De opname van persoonsgegevens in het IVR en de Gebeurtenissenadministratie is slechts gerechtvaardigd, indien de registraties in overeenstemming zijn met de AVG en de UAVG.

3.20 Op registratie in deze registers zijn de AVG en de UAVG van toepassing. Hiervóór heeft de commissie vastgesteld dat tegen de consument een zwaardere verdenking dan een redelijk vermoeden van betrokkenheid bij de fraude bestaat. Een vaststelling die op grond van artikel 33 lid 2 aanhef en onder b UAVG ook voldoende is om de registratie voor de duur van acht jaar in de onderhavige registers te handhaven.

3.21 De commissie acht voor deze registraties de duur van acht jaren proportioneel om de navolgende redenen. Voorop staat dat de registraties in het IVR en de Gebeurtenissen-administratie zuiver intern zijn. De registraties hebben tot gevolg dat de consument niet langer gebruik kan maken van de diensten van de groep van financiële ondernemingen waarvan de bank deel uitmaakt. Omdat financiële instellingen die geen deel uitmaken van deze groep geen toegang tot de persoonsgegevens van de consument in het IVR en de Gebeurtenissenadministratie hebben, wordt de consument dus, na afloop van de registratie in het EVR, niet belemmerd in haar mogelijkheden om met een andere financiële instelling een bankrelatie aan te gaan.

*Wat is de conclusie?*

3.22 De conclusie is dat de bank niet gehouden is de persoonsgegevens van de consument uit de Gebeurtenissenadministratie, het IVR, het Incidentenregister en het EVR te verwijderen. De bank moet wel de duur van de registraties in het Incidentenregister en het EVR verkorten naar zes jaren.

## 4. De beslissing

De commissie:

– beslist dat de bank binnen vier weken na de dag waarop een afschrift van deze beslissing aan partijen is verstuurd, de duur van de registraties van de persoonsgegevens van de consument in het Incidentenregister en het EVR in die zin aanpast dat deze zes jaren na aanvang van de registraties vervallen;

– wijst het meer of anders gevorderde af.

*Deze uitspraak is een bindend advies. Tegen deze uitspraak kunt u beroep instellen bij de Commissie van Beroep Kifid als wordt voldaan aan de vereisten van regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.*

*Binnen twee weken na de verzenddatum van deze uitspraak kunt u een schriftelijk verzoek indienen tot herstel van een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout. De beslissing van de geschillencommissie in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen één maand na de verzenddatum van de uitspraak een schriftelijk verzoek indienen om de uitspraak aan te vullen als u vindt dat de geschillencommissie niet heeft beslist over alle onderdelen van uw vordering. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de geschillencommissie in haar uitspraak niet uitdrukkelijk al uw argumenten, ter onderbouwing van uw vordering, heeft behandeld. Meer informatie hierover staat in artikel 40 van het reglement van de geschillencommissie vanaf 1 april 2017, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.*

**Contactgegevens Klachteninstituut Financiële Dienstverlening**

Telefoonnummer: 070 – 333 8 999
Website: www.kifid.nl

## Bijlage - Relevante bepalingen uit wet- en regelgeving

### Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen van 23 oktober 2013

In het toepasselijke Protocol Incidentenwaarschuwingssysteem Financiële Instellingen van 23 oktober 2013 zijn de volgende relevante bepalingen opgenomen:

***2. Begripsbepalingen***

*In dit protocol wordt verstaan onder:*

*Incident: een gebeurtenis die als gevolg heeft, zou kunnen hebben of heeft gehad dat de belangen, integriteit of veiligheid van de cliënten of medewerkers van een Financiële Instelling, de Financiële Instelling zelf of de financiële sector als geheel in het geding zijn of kunnen zijn, zoals het falsificeren van nota's, identiteitsfraude, skimming, verduistering in dienstbetrekking, phishing en opzettelijke misleiding.*

***3 (…)***

***3.1 Incidentenregister en Extern Verwijzingsregister***

*3.1.1 Iedere Deelnemer heeft een Incidentenregister, waarin door de betreffende Deelnemer gegevens van (rechts)personen worden vastgelegd ten behoeve van het in artikel 4.1.1 Protocol genoemde doel, naar aanleiding van of betrekking hebbend op een (mogelijk) Incident. (…)*

*3.1.2 Aan het Incidentenregister is een Extern Verwijzingsregister gekoppeld. (…)*

***4 Incidentenregister***

***4.1 Doel Incidentenregister***

*4.1.1 Met het oog op het kunnen deelnemen aan het Waarschuwingssysteem is iedere Deelnemer gehouden de volgende doelstelling voor het vastleggen van gegevens in het Incidentenregister te hanteren:*

*"Het geheel aan verwerkingen ten aanzien van het Incidentenregister heeft tot doel het ondersteunen van activiteiten gericht op het waarborgen van de veiligheid en de integriteit van de financiële sector, daaronder mede begrepen (het geheel van) activiteiten die gericht zijn:*

*- op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van gedragingen die kunnen leiden tot benadeling van de branche waar de financiële instelling deel van uitmaakt, van de economische eenheid (groep) waartoe de financiële instelling behoort, van de financiële instelling zelf, alsmede van haar cliënten en medewerkers;*

*- op het onderkennen, voorkomen, onderzoeken en bestrijden van oneigenlijk gebruik van producten, diensten en voorzieningen en/of (pogingen) tot strafbare of laakbare gedragingen en/of overtreding van (wettelijke) voorschriften, gericht tegen de branche waar de financiële instelling deel van uitmaakt, de economische eenheid (groep) waartoe de financiële instelling behoort, de financiële instelling zelf, alsmede haar cliënten en medewerkers;*

*- op het gebruik van en de deelname aan waarschuwingssystemen."*

### *4.2 Toegang tot het Incidentenregister*

*(…)*

*4.2.3 De gegevens uit het Incidentenregister van de Deelnemer mogen tevens worden uitgewisseld met functionarissen werkzaam bij de daartoe ingerichte, coördinatiefuncties van de NVB, Verbond, VFN, ZN, FOV en SFH (de fraudeloketten).*

*(…)*

### *4.3 Verwijdering van gegevens uit het Incidentenregister*

*(…)*

*4.3.2 Verwijdering van gegevens uit het Incidentenregister moet plaatsvinden uiterlijk 8 jaar na opname van het betreffende gegeven in het Incidentenregister, tenzij zich ten aanzien van de betreffende (rechts)persoon een nieuwe aanleiding heeft voorgedaan die opnamen in het Incidentenregister rechtvaardigt.*

## *5 Extern Verwijzingsregister*

### *5.1 Functie van het Extern Verwijzingsregister*

*5.1.1 Volledige en ongecontroleerde toegang tot het Incidentenregister van een Deelnemer door de overige Deelnemers is niet wenselijk. Daarom is er voor gekozen aan het Incidentenregister een Extern Verwijzingsregister te koppelen. In het Extern Verwijzingsregister zijn uitsluitend Verwijzingsgegevens opgenomen. Het Extern Verwijzingsregister is raadpleegbaar door de (Organisaties van de) Deelnemers. Nadat door een Deelnemer wordt vastgesteld dat een (rechts)persoon is opgenomen in het Externe Verwijzingsregister, zijn volgens het bepaalde in artikel 4.2 Protocol gegevens uit het Incidentenregister voor de Deelnemer beschikbaar. Op deze wijze worden gegevens uit het Incidentenregister op een zorgvuldige en gecontroleerde wijze beschikbaar voor de (Organisaties van de) Deelnemers.*

### *5.2 Vastlegging van gegevens in het Extern Verwijzingsregister*

*5.2.1 De Deelnemer dient de Verwijzingsgegevens van (rechts)personen die aan de hierna onder a en b vermelde criteria voldoen en na toepassing van het onder c genoemde proportionaliteitsbeginsel op te nemen in het Extern Verwijzingsregister.*

*a) De gedraging(en) van de (rechts)persoon vormden, vormen of kunnen een bedreiging vormen voor (I) de (financiële) belangen van cliënten en/of medewerkers van een Financiële instelling, alsmede de (Organisatie van de) Financiële instelling(en) zelf of (II) de continuïteit en/of de integriteit van de financiële sector.*

*b) In voldoende mate staat vast dat de betreffende (rechts)persoon betrokken is bij de onder a bedoelde gedraging(en). Deze vaststelling betekent dat van strafbare feiten in principe aangifte of klachten wordt gedaan bij een opsporingsambtenaar.*

*c) Het proportionaliteitsbeginsel wordt in acht genomen. Dit houdt in dat Veiligheidszaken vaststelt, dat het belang van opname in het Externe Verwijzingsregister prevaleert boven de mogelijk nadelige gevolgen voor de Betrokkene als gevolg van opname van zijn Persoonsgegevens in het Extern Verwijzingsregister.*

### *5.3 Verwijdering van gegevens uit het Extern Verwijzingsregister*

*(…)*

*5.3.2 Verwijdering van Verwijzingsgegevens uit het Extern Verwijzingsregister moet plaatsvinden uiterlijk 8 jaar na opname van het betreffende gegeven in het Incidentenregister, tenzij zich ten aanzien van de betreffende (rechts)persoon een nieuwe aanleiding heeft voorgedaan en opname in het Extern Verwijzingsregister conform artikel 5.2.1 Protocol heeft plaatsgevonden.*

## Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

### *Artikel 6 AVG*

1. De verwerking is alleen rechtmatig indien en voor zover aan ten minste een van de onderstaande voorwaarden is voldaan:
   a) de betrokkene heeft toestemming gegeven voor de verwerking van zijn persoonsgegevens voor een of meer specifieke doeleinden;
   b) de verwerking is noodzakelijk voor de uitvoering van een overeenkomst waarbij de betrokkene partij is, of om op verzoek van de betrokkene vóór de sluiting van een overeenkomst maatregelen te nemen;
   c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;
   d) de verwerking is noodzakelijk om de vitale belangen van de betrokkene of van een andere natuurlijke persoon te beschermen;
   e) de verwerking is noodzakelijk voor de vervulling van een taak van algemeen belang of van een taak in het kader van de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is opgedragen;
   f) de verwerking is noodzakelijk voor de behartiging van de gerechtvaardigde belangen van de verwerkingsverantwoordelijke of van een derde, behalve wanneer de belangen of de grondrechten en de fundamentele vrijheden van de betrokkene die tot bescherming van persoonsgegevens nopen, zwaarder wegen dan die belangen, met name wanneer de betrokkene een kind is.

De eerste alinea, punt f), geldt niet voor de verwerking door overheidsinstanties in het kader van de uitoefening van hun taken.

2. (…)
3. (…)
4. (…)

***Artikel 10 AVG***

Persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen mogen op grond van artikel 6, lid 1, alleen worden verwerkt onder toezicht van de overheid of indien de verwerking is toegestaan bij Unierechtelijke of lidstaatrechtelijke bepalingen die passende waarborgen voor de rechten en vrijheden van de betrokkenen bieden. Omvattende registers van strafrechtelijke veroordelingen mogen alleen worden bijgehouden onder toezicht van de overheid.

**Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming (UAVG)**

***Artikel 33 UAVG***

1. Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard mogen worden verwerkt, indien:
   a) de verwerking geschiedt door organen die krachtens de wet zijn belast met de toepassing van het strafrecht, dan wel door verwerkingsverantwoordelijken die deze hebben verkregen krachtens de Wet politiegegevens of de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens;
   b) de verwerking geschiedt door en ten behoeve van publiekrechtelijke samenwerkingsverbanden van verwerkingsverantwoordelijken of groepen van verwerkingsverantwoordelijken, indien: 1°. de verwerking noodzakelijk is voor de uitvoering van de taak van deze verwerkingsverantwoordelijken of groepen van verwerkingsverantwoordelijken; en 2°. bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad; of
   c) de verwerking noodzakelijk is in aanvulling op de verwerking van gegevens over gezondheid, bedoeld in artikel 30, derde lid, aanhef en onderdeel a, met het oog op een goede behandeling of verzorging van de betrokkene.
2. Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard mogen worden verwerkt door de verwerkingsverantwoordelijke die deze gegevens ten eigen behoeve verwerkt:
   a) ter beoordeling van een verzoek van betrokkene om een beslissing over hem te nemen of aan hem een prestatie te leveren; of
   b) ter bescherming van zijn belangen, voor zover het gaat om strafbare feiten die zijn of op grond van feiten en omstandigheden naar verwachting zullen worden gepleegd jegens hem of jegens personen die in zijn dienst zijn.
3. Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard over personeel in dienst van de verwerkingsverantwoordelijke mogen uitsluitend worden verwerkt, indien dit geschiedt

overeenkomstig regels die zijn vastgesteld in overeenstemming met de procedure bedoeld in de Wet op de ondernemingsraden.

4. Persoonsgegevens van strafrechtelijke aard mogen ten behoeve van derden worden verwerkt:
   a) door verwerkingsverantwoordelijken die optreden krachtens een vergunning op grond van de Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus;
   b) indien deze derde een rechtspersoon is die in dezelfde groep is verbonden als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek; of
   c) indien de Autoriteit persoonsgegevens met inachtneming van het vijfde lid een vergunning voor de verwerking heeft verleend.

5. Een vergunning als bedoeld in het vierde lid, onderdeel c, kan slechts worden verleend, indien de verwerking noodzakelijk is met het oog op een zwaarwegend belang van derden en bij de uitvoering is voorzien in zodanige waarborgen dat de persoonlijke levenssfeer van de betrokkene niet onevenredig wordt geschaad. Aan de vergunning kunnen voorschriften worden verbonden.

## Wetboek van Strafrecht (Sr)

### *Artikel 420quater Sr*

1. Als schuldig aan schuldwitwassen wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van de vijfde categorie:
   a. hij die van een voorwerp de werkelijke aard, de herkomst, de vindplaats, de vervreemding of de verplaatsing verbergt of verhult, dan wel verbergt of verhult wie de rechthebbende op een voorwerp is of het voorhanden heeft, terwijl hij redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf;
   b. hij die een voorwerp verwerft, voorhanden heeft, overdraagt of omzet of van een voorwerp gebruik maakt, terwijl hij redelijkerwijs moet vermoeden dat het voorwerp – onmiddellijk of middellijk – afkomstig is uit enig misdrijf.
2. Onder voorwerpen worden verstaan alle zaken en alle vermogensrechten.

## Wetboek van Strafvordering (Sv)

### *Artikel 350 Sv*

Indien het onderzoek in artikel 348 bedoeld, niet leidt tot toepassing van artikel 349, eerste lid, beraadslaagt de rechtbank op den grondslag der telastlegging en naar aanleiding van het onderzoek op de terechtzitting over de vraag of bewezen is dat het feit door den verdachte is begaan, en, zoo ja, welk strafbaar feit het bewezen verklaarde volgens de wet oplevert; indien wordt aangenomen dat het feit bewezen en strafbaar is, dan beraadslaagt de rechtbank over de strafbaarheid van den verdachte en over de oplegging van straf of maatregel, bij de wet bepaald.